

Pokyny pro odběr moče na toxikologické vyšetření

Podmínky odběru:

- K vyšetření je nutné odebrat minimálně 10 - 15 ml moče do plastové zkumavky. Odebírat nejlépe bezprostředně při podezření na intoxikaci.
- Odběr se provádí do čistých, hermeticky uzavřených nádob. Nevyplachovat dezinfekčními roztoky!!!
- Na štítku nádobky/zkumavky je nutné uvést jméno, příjmení, rodné číslo, datum a dobu odběru
- Odebraný materiál se ukládá do doby odeslání k analýze v chladničce se zabezpečením proti manipulaci se vzorkem.
- K zasílanému materiálu je nutno přiložit řádně vyplněnou žádanku na toxikologické vyšetření. V žádance je uvedeno jméno, příjmení, rodné číslo pacienta, kód zdravotní pojišťovny, pracovní diagnóza, razítko požadujícího subjektu, čitelný podpis lékaře a číslo telefonu pro případnou konzultaci, jméno zdravotnického pracovníka, za jehož přítomnosti byl proveden odběr moči.
- Odběr moči se provádí za přítomnosti zdravotnického pracovníka stejného pohlaví jako pacient. Přítomnost zdravotnického pracovníka má vyloučit možnost ovlivnění výsledku manipulací se vzorkem ze strany pacienta například naředěním vzorku moče vodou, přidávkem oxidujících, redukujících nebo bělicích látek či úpravou pH moče. Je třeba vyloučit případné pokusy o záměnu vzorku moče za vzorek jiného pacienta a pod.
- Na žádanku je třeba uvést všechny dosažitelné informace o známých okolnostech intoxikace, údaje o stavu pacienta, terapii před odběrem materiálu apod.
- Materiál zasílaný k analýze se řádně zajistí proti rozlítí nebo rozbití.

Kdy má smysl odebírat moč k analýze:

Vylučování drog, ať již jejich původní formy či jejich metabolitů, je závislé na řadě faktorů (diuréze, pH moče, zdravotním stavu, metabolismu, toleranci na drogu) a výsledkem je pak variabilita doby vylučování drog či jejich metabolitů z organismu. V následujícím přehledu jsou uvedeny orientační časy, kdy je pravděpodobné, že bude přítomnost drogy, nebo jejich metabolitů ve vyšetřovaném vzorku moče po aplikaci drogy ještě prokázána:

Časový aspekt záchytu drog v moči:

- Amfetaminy: 2–5 dnů
- Heroin (průkaz 6-MAM): do 14-ti hodin po požití
- Morfin: do 4 dnů
- Kannabinoidy: 2–3 dny občasný uživatel, 10 – 30 dnů (výjimečně) chronický uživatel
- Kokain, metabolity: 2–3 dny
- LSD: do dvou dnů, výjimečně až 5 dnů
- Fencyklidin PCP: do tří dnů
- Metadon: 1-3 dny, v případě požití EDDP či EMDP a u vysokých a frekventních dávek až 14 dní

Literatura

Balíková M. Forenzní a klinická toxikologie. Praha: Galén, 2017, ISBN 978-80-7492-304-3
Nešpor K: Návykové látky a pracovní prostředí, České pracovní lékařství, 2, 2001, 4, 212-216,
Zima T. et al. Laboratorní diagnostika. Praha: Galén Karolinum, 2017,3. Vydání, ISBN 978-80-749-2062-2
Průša R. et al., Průvodce laboratorními nálezy, dr.Raabe,s.r.o., 2012, ISBN 978-80-87553-68-8
Zpracovala: M. Bunešová
Za správnost: T. Zima